

SISTA STRIDEN DET ÄR...

Det är med politiska rörelser på tillbakagång som med en armé, som kommit i ett ohållbart läge. Båda samlar ofta sina krafter till en desperat attack — ett sista försök att vända utvecklingens gång. Åtminstone kan man hoppas att vinna ett uppskov — med fallet från makten eller med kapitulationen.

Den svenska socialdemokratiens sista stora ansträngning att återerövra den totala politiska makten följer detta välbekanta historiska schema. Själva fältslaget — nyvalet — har förberetts under mer än ett år. Och just nu marscherar man upp — med det som är kvar av fackföreningsrörelsens beprövade kärntrupper i spetsen. De har så många gånger förr vunnit slaget — förhoppningen är att deras insats även nu skall bli avgörande. Har man inte själv valt tidpunkt och huvudfråga? Och har man inte tillgripit den politiska taktikens alla resurser för att skapa ett förmånligt utgångsläge? Förvisso borde försöket lyckas!

På borgerlig sida behöver man ändock icke misströsta om valutagången. Det är visserligen — för att fasthålla parallellen — med ett extraval som med ett fältslag. Inte bara partiledarnas personligheter

och ledningarnas skicklighet, utan även ovägbara faktorer — drag och motdrag i slutskedet — spelar en viktig roll. Utrymmet för överraskningar är alltså stort. Nya vapen — i det här fallet det nya massmediet TV — har en betydelse som inte i förväg kan bedömas.

Med dessa reservationer sagt, så har dock socialdemokraterna gjort ett grundläggande misstag, som knappast kan motverkas av aldrig så intensiva ansträngningar. De har så länge och så envist inriktat sig på en valkampanj med den obligatoriska tilläggs pensioneringen som trumfkort, att de alltför sent märkt förändringarna i opinionsläget. Människorna har inte längre samma intresse för pensionsfrågan. I allt större utsträckning undrar man inom de stora löntagargrupperna om inte ett annat frågekomplex nu är mycket viktigare. Nämligen detta: Hur skall vi kunna möta en lågkonjunktur och en sysselsättningskris? Finns det någon säkrare grundval för allas vår ekonomiska trygghet än väl konsoliderade företag med resurser att rationalisera och konkurrera, sunda statsfinanser och en stark valutareserv? Och hur står det till med denna grundval efter tretton års socialdemokra-

tisk regim? Få om ens några socialdemokrater tänker sig längre att staten skall övertaga det hela och direkta ansvaret för den fulla sysselsättningen — genom en socialisering. Om man inte är beredd att taga detta ansvar, finns det då några möjligheter att bevara en hög sysselsättning annat än genom en politik som stärker företagens resurser, sanerar statsfinanserna och bygger upp valutareserven? Och vem är då att lita på? Hrr Erlander och Sträng?

En orosfylld insikt om dessa opinionsströmningar avspeglar sig också i de socialdemokratiska 1-majtalarnas orationer. I flera fall verkade det som om de bytt text på väg till talarstolen. Pensionsfrågan blev icke huvudnumret, utan regeringens fasta beslutsamhet att möta en arbetslöshetskris »med alla medel». Vilka, därom gavs icke närmare besked.

Därmed har socialdemokratien kommit just i den position, som man från borgerlig sida vill se den i — den tvingas till en allmän debatt kring regeringens politik och dess följder. De borgerliga partiernas uppgift blir att klargöra för väljarna, att fortsatt socialdemokratiskt maktinnehav betyder höjda skatter, fortsatt inflation, försvagad motståndskraft mot den begynnande konjunkturomsvängningen och risker för en allvarlig arbetslöshetskris — och att endast en borgerlig politik kan använda dessa faror.

Sedan må gärna Torsten Nilsson (och Hjalmar Mehr) fortsätta sina försök att genom televisionen förmedla ett intryck till väljarna av den ansvarskänsla och vederhäftighet med vilken den svenska socialdemokratien går till sin sista stora strid.